

ANONYMUS

NEW MANDAT DER WEIBER

NIEUW MANDAAT DER VROUWEN

1 6 0 0

vertaling:

Ruud Muschter
∴

Groningen

muschter@home.nl
www.archive.org

29 februari 2020

INHOUDSOPGAVE

BRONVERMELDING

Staatsbibliotheek Berlin, 1600

http://www.zvdd.de/dms/load/met/?PPN=PPN852461755

https://digital.staatsbibliothek-berlin.de/werkansicht/?PPN=PPN852461755

OMSLAGTEKST

New Mandat
Der Weiber /
Darinnen vermeldet und angezeigt wirdt / von
ihren Freyheiten / mit welchem sie Drey Jahr befreyet und
begabet sind / Auff welche Artickel sich die Männer
verhalten sollten / bey Peen und Straff / wie
hernach volgt.

Nieuw mandaat
der vrouwen,
waarin hun vrijheden vermeld en aangeduid
worden, waarmede zij drie jaren bevrijd en
begiftigd zijn, naar welke artikelen de mannen
zich moeten gedragen, op pijn en straffe, zoals
hierna volgt.

INLEIDING VAN DE VERTALER

Een zeer klein en humoristisch werkje, waarin de vrouwen tijdelijk de volledige heerschappij krijgen over de mannen.

Ruud Muschter.

DE TEKST

Wij, Feminarius, overste en beschermheer der vrouwen, hoofdman van kop tot teen, vrijheer in het Weideveld, voogd in Ellendeland, regent in Wasserij en Kletsberg, et cetera, doen allen en iedereen van onze levensgetrouwen en eerwaarden die er zijn, onze genade en alle bevordering en ook gewillige dienst weten.

Doen u daarnevens ook kond, dat voor Ons diverse vrouwspersonen zijn verschenen, die grote bezwaren hebben geuit, namelijk dat zij reeds vele jaren achtereenvolgens van de mannen velerlei tegenslagen en onbillijkheden - doch alles geduldig - te verdragen hebben, hetgeen ook velen veel te zwaar is geworden. Derhalve hebben zij ons ijverig verzocht, dat Wij hun door onze macht tegen deze bekommernis hulp wilden geven. Hetgeen Wij, aangezien wij alles goed hebben overdacht, hun niet kunnen afslaan, integendeel. Met deze brief hebben wij hen drie jaren lang tijdens een zomer, via alle hieronder nageschreven artikelen bevrijd en hun verzoek gans ingewilligd.

Ten eerste, dat zij met allerlei geweer en wapenen kunnen gaan rijden; in toernooi en oorlog rennen; en ook te voet in de stad met speren en fasces[1] gaan; op paarden rijden, en zich in alle ridderlijke daden oefenen en beijveren.

Vervolgens, dat zij ook volmacht hebben om uit hun midden hoofdlieden, burgemeesters, rechters en raadsmannen te kiezen; recht te spreken; en allerlei verordeningen in te stellen, waarin de mannen alles wat zij aldus oprichten en verordineren, moeten aannemen en zich daaraan houden.

Ook moet iedere man zijn vrouw gehoorzaam zijn; zonder haar weten en willen, nergens vanuit huis naartoe gaan voor bier, noch naar wedstrijden of uit wandelen, zonder het haar van tevoren te melden. En wanneer zij met hem zou willen meegaan, moet hij op haar wachten, al heeft hij ook zijn beste

[1] “Hallparten”.

vriend bij zich, en niet zonder haar gaan. En zoals het haar bevalt, zo moet hij zich gedragen.

En iedere man moet ook, wanneer hij wat geld verkrijgt of op de jaarmarkten vrijmaakt, of anderszins via arbeid ontvangt, zijn vrouw alles geven en niets voor zichzelf behouden. En in zoverre het hem aan iets ontbreekt en hij iets voor zijn nooddruft wil kopen, moet hij er met zijn vrouw over spreken. En wat hij aldus van haar ontvangt, daarmede moet hij zich tevreden laten stellen. En wanneer het iemand zint om zich onder haar vrienden[2] te mengen, of als gast wordt uitgenodigd, ook waarin de anderen haar raad geven of bij algemeen handelen nodig hebben, moet de man haar daarin niet tegenhouden. En voor zoverre zij tot in de nacht zou worden opgehouden, moet hij een bediende met een fakkel naar haar toe sturen of zelf gaan. En wanneer hij komt, moet hij haar vragen[3] of zij gewillig is om met hem naar huis te gaan. Zo dat niet het geval is, moet hij op haar wachten totdat het haar welgevallig zal zijn.

Daarna moet de man ’s morgens vroeg voordat de vrouw opstaat, vuur maken[4] om voor de huisgenoten te koken, en voor de vrouw met name een wijnsoep, fijn gekruid, een gevuld kippetje of een gebraden vogel bereiden. Op vrijdag echter, of anderszins op een vastendag, kleine visjes koken en bakken. Daar een halve maat ongerezen[5] wijn aan toevoegen. En voordat de vrouw opstaat, alles voorbereiden, doch stil en geen gerommel in het huis maken, zodat zij vredig kan uitslapen. Daarna water en een witte handdoek klaarleggen, opdat zij - zodra ze zich gewassen heeft - kan ontbijten.

En wanneer iemand dat uit armoede niet kan afwachten, moet hij zich eerst met de koeien en ander vee bezighouden, ze naar buiten drijven en dan spoedig naar huis gaan en voor de vrouw

---

[2] “gespiele”.
[3] “anzeigen”.
[4] “einheitzon”.
[5] Onduidelijk.

een kalfs- of schapenbraad zo goed mogelijk bereiden, en een kan oud of triberbier[6] brengen, en met alles voordat zij opstaat, klaarstaan. Daarna de tafels en bank afvegen, kannen en schalen afwassen, water het huis in brengen, daarna zich om de tafel bekommeren[7], borden, lepels en alles wat daartoe behoort, neerleggen opdat zij - zodra zij opstaat en zich gewassen heeft - moge ontbijten. Daarna, wanneer zij gegeten heeft, in zoverre er

möcht frühstücken/darnach wen sie gegessen hat/
so fern was vberbleibt/kan er Essen wird was
vberbleiben. Item / Was die ander Haußarbeit
belanget/ sol ein jeder/ in der zeit/ was jm sein
Weib befihlt/ auch vngeheissen / fleissig verrich-

iets overblijft, kan hij eten wat er overblijft. En tevens, wat betreft het andere huishouden, moet eenieder op het moment dat zijn vrouw het hem beveelt, dat uit eigen beweging ijverig verrichten. Doch in zoverre iemand niet iets kan, moet zij hem goedmoedig onderrichten, en is hij het verschuldigd om alles van haar aan te nemen en gehoorzaam uit te voeren. In het geval iemand op dit punt weerspannig is en niet wil doen wat zij hem opdraagt te doen, kan zij hem aanklagen of zelfs bestraffen, al naar gelang hij verschuldigd is.

En eenieder moet ook weten, dat hij zijn vrouw noch met woorden, noch met werken, op enigerlei wijze mag vertoornen, doch ijverig moet aanwenden dat hij haar gedachten kent en alles zonder bevel verricht, opdat zij niet grimmig wordt en daardoor in een ziekte vervalt, waardoor hij grote straf moet vrezen.

Daarnevens geven Wij hun vrijheid dat zij de drie jaren lang tijdens een zomer over al hun have en goed macht hebben, en ook hun schat zelf verzorgen, waarin niemand hun zal grijpen totdat de bovengenoemde tijd verstreken is.

---

[6] Onduidelijk.
[7] “zum Tisch suchen”.

En ook staan wij hun toe waar zij zin in hebben, zoals vroeg om Griekse wijn[8] of brandenwijn naar de café's te gaan, met elkander te kaarten, dobbelspelen en bordspelen of wat zij maar willen, om geld, om wijn of bier. Iedere waard moet hun dat toestaan en gunnen.

Wanneer zich echter de een of ander tegen de bovenvermelde artikelen verzet, of het bevel van zijn vrouw zou overtreden, heeft zij de macht hem aan te klagen en straf te geven, zoals met honger en dorst, of dat zij hem de ganse weken niets warms te eten geeft, of dat hij in een koud vertrek op de bank moet liggen zolang zijn vrouw het belieft, en met andere straffen (wanneer haar overheid het erkent en de verschuldiging groot is) te vermanen; zoals hem met vork, hark[9] of met de vijzel bij vermaning te dreigen.

Derhalve verzoeken wij u allen en ieder in het algemeen met deze open brief, dat gij u in dit alles zoals bovenvermeld is, gehoorzaam betoont en de vrouwen daarin niet hindert, bij onze ernstige toespraak en dreiging. En zij stellen ook in het vooruitzicht en beloven, zodra de tijd voorbij is, aan hun mannen wederom met billijke passendheid zich gehoorzaam te betonen, en zoals eenieder zich indertijd tot zijn vrouw heeft verhouden, zo moet hij wederom door zijn vrouw daarop ingesteld zijn.

Hetgeen wij ook van u, als van onze getrouwen hopen, dat gij niets anders, doch zoals het hier bevestigd wordt, gehoorzaam zult volbrengen. En dit willen wij met leges jegens u verschulden en verdienen. Mocht zich echter de een of ander tegen onze inzet verzetten (hetgeen wij in het geheel niet voorzien), dan moet de overtreder zonder dralen voor ons worden gebracht en gestraft worden.[10] Daarmede vervult gij onze ernstige opvatting en wil. Tot betere oorkonden hebben

---

[8] "Maluaster".

[9] "Rocken", 'raak'.

[10] De zin vervolgt met "es wer den kein Wald im Wasser". Onduidelijk.

wij ons zegel alhier laten afdrukken. Gedateerd in ons verwoeste snaterkasteel[11], de 28e slag in de lucht[12], en 35e boerentrede in diep water, van het volgende jaar na het vorige. Ons beheer ten eerste en ten laatste bij klaarheldere dag.

Met het zegel is het verzegeld,
Vrouw laat uw man niet onafgeranseld.
Opdat hij u gehoorzaam is,
Totdat deze tijd vergaan is.

---

[11] "Schnaderschlosz".
[12] "Klaffter in der Lufft". Vertaling onzeker.